

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av polisförvaltningslagen och 5 § lagen om polisens personregister

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att polisförvaltningslagen och 5 § lagen om polisens personregister skall ändras.

Syftet med propositionen är att polisens datacentral, som i dag är en resultatenheter vid centralkriminalpolisen, skall bli ett separat ämbetsverk under inrikesministeriet. Som ett särskilt ämbetsverk skall Polisens datacentral producera de datatekniska tjänster som polisen behöver och ansvara för andra uppgifter som föreskrivits för den i fråga om polisens datasystem och register. Polisens datacentral skall också kunna åta sig att sköta andra dataadministrationsuppgifter inom den offentliga förvaltningen.

Polisinrättningen i Helsingfors härad lyder i dag i fråga om vissa uppgifter under länsstyrelsen och i fråga om vissa uppgifter direkt under inrikesministeriet. Det föreslås att

denna tudelning slopas genom att polisinrättningens ställning ändras så att den i fråga om alla uppgifter lyder direkt under inrikesministeriet.

En rätt stor del av uppgifterna för poliserna för polisinrättningarna i häraderna och av länsmännen uppgifter består av olika ledaruppgifter. För att tjänsterna skall kunna skötas med framgång förutsätts goda färdigheter att leda både verksamheten och personalen. Det föreslås att behörighetsvillkoren kompletteras med i praktiken visad ledarförmåga.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att riksdagen har antagit dem och efter det att de har blivit stadfästa. Avsikten är att de skall träda i kraft redan den 1 maj 2002.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Nuläge	3
2. Föreslagna ändringar	3
3. Propositionens verkningar	4
4. Beredningen av propositionen	4
5. Utlåtanden	5
DETALJMOTIVERING.....	5
1. Lagförslag.....	5
1.1. Polisförvaltningslagen	5
1.2. Lagen om polisens personregister	8
2. Närmare bestämmelser	8
3. Ikraftträdande.....	8
4. Övergångsbestämmelser	8
LAGFÖRSLAGEN.....	10
om ändring av polisförvaltningslagen.....	10
om ändring av 5 § lagen om polisens personregister	12
BILAGA.....	13
PARALLELLTEXTER.....	13
om ändring av polisförvaltningslagen.....	13
om ändring av 5 § lagen om polisens personregister	17

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Fram till ingången av 2000 sköttes polisens dataärenden vid inrikesministeriets polisavdelning och vid centralkriminalpolisen. Polisens datacentral inrättades genom inrikesministeriets beslut av den 9 december 1999 (9.12.1999/SM-1999-01346/Tu-42). Centralen bildades av tekniska enheten vid polisavdelningen vid inrikesministeriet och resultat-enheten datatjänst vid centralkriminalpolisen. Den inledde sin verksamhet vid ingången av 2000. Enligt beslutet ansvarar datacentralen för polisen dataadministration, producerar och skaffar polisens datatekniska tjänster samt svarar för infrastrukturen i enlighet med polisens verksamhets- och dataadministrationsstrategier. I beslutet konstaterades dessutom att enligt överenskommelse med centralkriminalpolisen skall datacentralen vara en resultat-enhet vid centralkriminalpolisen under en övergångsperiod av högst två år räknat från den 1 januari 2000. Under övergångsperioden avgörs var centralen slutgiltigt skall placeras inom polisens organisation.

Enligt polisförvaltningslagen (110/1992) lyder polisinsättningen i Helsingfors härad under länsstyrelsen. Enligt bemyndigandet i 16 § kan det genom förordning bestämmas att polisinsättningen i Helsingfors härad i vissa ärenden lyder direkt under inrikesministeriet. I 5 § polisförvaltningsförordningen (158/1996) sägs att polisinsättningen direkt underställd ministeriet sköts uppgifter som gäller polisinsättningens resultatplanering och budget, riksomfattande specialuppgifter samt polisinsättningens personal och polis-musikkåren. Till följd av uppgiftsdefinitionen står polisinsättningen i Helsingfors härad i praktiken redan nu under inrikesministeriet och polisens länsledning har en rätt liten roll vid styrningen av verksamheten.

Enligt lagens 8 § fattar inrikesministeriet beslut om bildande av samarbetsområden, efter att ha hört länsstyrelsen, de berörda härad-sämbetena och polisinsättningarna samt områdets kommuner. Genom beslut av läns-

styrelsen bestäms de uppgifter som skall skötas i samarbete, chefen för samarbetet samt övriga ledningsförhållanden inom samarbetsområdet. Bestämmelsen utfärdades i samband med totalreformen av den statliga lokalförvaltningen.

I 6 § 1 mom. sägs att behörighetsvillkor för tjänsten som polischef är juris kandidatexamen eller utöver polisbefälsexamen en vid universitet avlagd annan lämplig högre högskoleexamen samt erfarenhet av uppgiftsområdet. På motsvarande sätt gäller enligt 6 a § 2 mom. att behörighetsvillkor för tjänsten som länsman är juris kandidatexamen, erfarenhet av uppgiftsområdet och sådan skicklighet som uppgiften kräver. Under de senaste åren har polischefens ledarroll ändrats från egentlig konkret ledning av polisens verksamhet till mera allmän ledning av hela polisinsättningen. Polischefen svarar för hela polisinsättningens verksamhet, fastställandet av riktlinjer för verksamheten, uppnåendet av resultatmålen, tryggheten av verksamhetsbetingelserna, utvecklingen av verksamheten, samordningen av verksamheten och ekonomin samt ekonomi- och personalförvaltningen. Den förändrade rollen innebär att polischefen måste ha ledaregenskaper. Utöver sakkunskap krävs färdigheter att leda strategiskt och fatta beslut, leda vid förändringar, kontrollera ekonomin och internationaliseras. Utöver förmåga att leda resurserna och ekonomin krävs ledarkompetens, dvs. färdigheter att leda personalen och interaktiva färdigheter.

2. Föreslagna ändringar

Det föreslås att ställningen för polisinsättningen i Helsingfors härad ändras så att den i fråga om alla uppgifter lyder direkt under inrikesministeriet. I den bestämmelse som beskriver polisens organisation föreslås ett omnämmande av Polisens datacentral och i lagen föreslås en ny bestämmelse om uppgifterna för Polisens datacentral. I syfte att förtydliga begreppet polisenhet föreslås att polisenhe-

terna anges i den bestämmelse som beskriver polisens organisation. I anslutning till inrättandet av Polisens datacentral föreslås att utvecklande av polisens datasystem slopas i förteckningen över centralkriminalpolisens uppgifter.

I fråga om samarbetsarrangemangen föreslås att behörigheten i fråga om bildandet av samarbetsområden överförs från inrikesministeriet till polisens högsta ledning. Det föreslås att beslutanderätten i fråga om de uppgifter som skall skötas i samarbete, chefen för samarbetet samt övriga ledningsförhållanden inom samarbetsområdet överförs från länsstyrelsen till polisens länsledning.

I syfte att förbättra den lokala polisens ledarfärdigheter föreslås att behörighetsvillkoren för häradets polischef och länsmannen ändras så att villkoren kompletteras med i praktiken visad ledarförmåga.

3. Propositionens verkningar

Genom den föreslagna ändringen av polisförvaltningslagen inrättas ett nytt ämbetsverk inom polisförvaltningen, Polisens datacentral. Till det nya ämbetsverket överförs uppgifterna från polisens datacentral, som är en resultatenhet vid centralkriminalpolisen. Till det nya ämbetsverket överförs också personalen och uppgifterna vid datateknikcentralerna, som i dag lyder under polisens länsledning. Datateknikcentralerna fortsätter dock sin verksamhet på nuvarande orter som regionala enheter under det nya ämbetsverket.

Den organisatoriska ändringen i fråga om Polisens datacentral medför inte några kostnader. Kostnader uppkommer däremot av att Polisens datacentral flyttes till Rovaniemi. Inrikesministeriet fattade den 16 oktober 2001 beslut (16.10.2001/SM-2001-1917/Tu-42) om att polisens datacentral, som är en resultatenhet vid centralkriminalpolisen, skall decentraliseras till Rovaniemi.

Enligt den lag om inrättandet av Polisens datacentral som föreslås bli stiftad skall personalen vid polisens datacentral, som är en resultatenhet vid centralkriminalpolisen, och vid datateknikcentralerna, som lyder under polisens länsledning, skall överföras till det nya ämbetsverk som inrättas när lagen träder

i kraft.

4. Beredningen av propositionen

Polisens datacentral bildades vid ingången av 2000 genom ett beslut av inrikesministeriet. Under en övergångsperiod om högst två år är datacentralen en resultatenhet vid centralkriminalpolisen. Enligt det konstituerande beslutet skall frågan om centralens placering inom polisens organisation avgöras före utgången av 2001. Enligt den dataadministrationsstrategi för ministeriets förvaltningsområde som inrikesministeriet fastställde den 12 januari 2001 skall Polisens datacentral under de närmaste åren utvecklas till en enhet som producerar stödtjänster även för ministeriet och övriga organisationer inom ministeriets förvaltningsområde (4.9.2000/SM-2000/01552/Tu-42). Vid inrikesministeriet färdigställdes i januari 2001 två utredningar om kriterierna för valet av stationeringsort för centralen och om valet av stationeringsort. För den fortsatta beredningen av ärendet tillsatte inrikesministeriet en arbetsgrupp på bred basis för att bereda ett förslag om centralens placering. Arbetsgruppen lämnade sin utredning till inrikesministeriet den 28 februari 2001. I utredningen var inställningen negativ till en decentralisering av centralen. I syfte att verkställa inrikesministeriets beslutsförslag av den 21 mars 2001 om förflyttning av Polisens datacentral tillsatte polisens högsta ledning vid ett förstärkt chefsmöte den 2 maj 2001 en liten arbetsgrupp som fick i uppgift att utforma ett förslag till ordnande av polisens dataadministration så att det kan säkerställas att polisens datasystem fungerar. Arbetsgruppen skulle presentera en på inrikesministeriets beslutsförslag baserad vision om polisens dataadministration och lämna förslag till åtgärder för genomförandet av visionen samt presentera en kalkyl över kostnaderna. Arbetsgruppen lämnade sitt förslag till polisens högsta ledning den 11 maj 2001.

Ändringen av behörighetsvillkoren för polischeferna och länsmännen baserar sig på ett förslag av en arbetsgrupp tillsatt av polisöverdirektören den 19 november 1998 (Betänkande av ledningsarbetsgruppen 4.5.2001).

Regeringens proposition med förslag till

lag om ändring av polisförvaltningslagen har beretts som tjänsteuppdrag vid polisavdelningen.

5. Utlåtanden

Utlåtande om propositionen begärdes hos polisens länsledningar, polisinsättningen i Helsingfors härad, centralkriminalpolisen, skyddspolisens, rörliga polisen, Polisyrkes-

högskolan, Polisskolan, Polisens teknikcentral, polisavdelningens enheter, Finlands Polisorganisationers Förbund rf, Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvonta järjestö PUSH ry, Valtion ja erityispalvelujen ammattiliitto VAL ry och Suomen Erityisteknisten liitto SETELi ry.

Utlåtandena har beaktats i den fortsatta beredningen av propositionen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Polisförvaltningslagen

1 §. *Polisförvaltningen och polisenheterna.* I gällande 1 mom. konstateras att polisväsendet leds av det ministerium som anges i reglementet för statsrådet (1522/1995). Grundlagsutskottet fogade till sitt betänkande om regeringens proposition med förslag till ny Regeringsform för Finland (GrUB 10/1998) ett förslag till uttalande, enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen går in för en sådan lagberedningspraxis att respektive ministeriums behörighet i lagförslagen anges med hjälp av ministeriets namn och inte genom det oklara begreppet "vederbörande ministerium". De punkter i gällande lagar som bygger på detta begrepp skall justeras i lämpligt sammanhang.

Med anledning av grundlagsutskottets uttalande ändrade statsrådet sitt principbeslut av den 13 december 1995 genom sitt principbeslut av den 23 september 1999 som gavs som lagberedningsanvisning. Enligt principbeslutet skall ministeriet nämnas på lämpligt sätt i bestämmelserna om ministeriernas behörighet. Genom ordalydelsen i bestämmelserna eller genom ett särskilt bemyndigande bör det dock säkerställas att det ursprungliga syftet med reformen av lagstiftnings sättet nås.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att 1 § 1 mom. polisförvaltningslagen preciseras så att inrikesministeriet direkt nämns som det ministerium som leder polisväsendet.

Enligt gällande lagstiftning lyder polisinsättningen i Helsingfors härad under länsstyrelsen i Södra Finlands län, dock så att den direkt underställd ministeriet enligt 5 § polisförvaltningsförordningen sköter uppgifter som gäller polisinsättningens resultatplanering och budget, riksomfattande specialuppgifter samt polisinsättningens personal och polismusikkåren. I praktiken har polisinsättningen i Helsingfors redan nu stått under ministeriet och polisens länsstyrelse har haft en rätt liten roll vid styrningen av verksamheten. Polisinsättningen i Helsingfors är också en så pass stor enhet att den i den bemärkelsen motsvarar länsstyrelsen. Uppgifterna för polisinsättningen i Helsingfors och dess ställning som polisenhet i huvudstaden talar för att den bör lyda direkt under polisens högsta ledning. Även dess talrika specialuppgifter talar för detta. Till specialuppgifterna hör bl.a. specialgrupperna (Karhu, Tepo), uppgifter i anslutning till säkerheten i samband med talrika internationella evenemang i huvudstaden och uppgifter i anslutning till ambassadernas säkerhet. Det föreslås bli bestämt att polisinsättningen i Helsingfors härad skall lyda direkt under inrikesministeriet i fråga om alla sina uppgifter. I anslutning till detta föreslås i 2 mom. bli bestämt att länsstyrelsen underställd lokal förvaltningsmyndighet är polisinsättningen i häradet med undantag av polisinsättningen i Helsingfors härad.

I 3 mom. uppräknas de enheter som lyder under inrikesministeriet. Det föreslås att förteckningen kompletteras med polisinsättningen i Helsingfors härad. Polisens datacentral, som bildades av tekniska enheten vid

polisavdelningen vid inrikesministeriet och resultatenheten datatjänst vid centralkriminalpolisen, inledde sin verksamhet vid ingången av 2000. Enligt överenskommelse med centralkriminalpolisen skall datacentralen vara en resultat enhet vid centralkriminalpolisen under en övergångsperiod av högst två år räknat från den 1 januari 2000. Under övergångsperioden avgörs var centralen slutgiltigt skall placeras inom polisens organisation. Avsikten är att polisens datacentral, som är en resultat enhet vid centralkriminalpolisen, skall bli ett separat ämbetsverk, Polisens datacentral, under inrikesministeriet. I anslutning till detta föreslås att Polisens datacentral fogas till förteckningen över enheter under ministeriet.

I samband med att polisförordningen (1112/1995) och polislagen (493/1995) har ändrats har termen polis enhet tagits in i förordningen och lagen utan att den har definierats i lagstiftningen och trots att begreppet är oklart. Därför föreslås att begreppet polis enhet definieras i polisförvaltningslagen. Det föreslås bli bestämt att polis enheterna är polisens högsta ledning, polisens länsledning, polis inrättningarna i häradet, Polisyrkeshögskolan, Polis skolan, Polisens teknikcentral, Polisens datacentral samt de riksomfattande enheterna, dvs. centralkriminalpolisen, skyddspolisen och rörliga polisen.

Bestämmelsen i 5 mom. motsvarar gällande 4 mom.

Eftersom det föreslås att begreppet polis enheter definieras utöver enheterna inom polis förvaltningen föreslås att polis enheter fogas till paragrafens rubrik. Rubriken motsvarar då bättre det nya innehållet i paragrafen.

6 §. *Den lokala polisen.* Det föreslås att bestämmelsen om behörighetsvillkoren för häradets polischef ändras så att även i praktiken visad ledarförmåga anges som behörighetsvillkor. I den gällande bestämmelsen sägs att behörighetsvillkor för tjänsten som polischef är juris kandidatexamen eller utöver polis befälsexamen en vid universitet avlagd annan lämplig högre högskoleexamen samt erfarenhet av uppgiftsområdet.

Tidigare gav endast juris kandidatexamen behörighet för tjänsten som polischef. Genom en ändring av polis förvaltningslagen 1997 fogades till behörighetsvillkoren annan

lämplig högre högskoleexamen vid universitet som alternativ examen utöver polis befälsexamen. Ändringen hänförde sig till en revidering av polis utbildningen som gjorde det möjligt att avlägga förvaltningsmagisterexamen inom polis väsendet vid vissa universitet enligt avtal. I dag kan således den som avlagt polis befälsexamen och kompletterande fortsatta akademiska studier avancera till polischef. I 12 § 3 mom. polis förvaltningslagen sägs att beträffande annan lämplig högre högskoleexamen och däri ingående studier utöver den polis befälsexamen som krävs för en polischefstjänst och beträffande disciplinärt förfarande mot studerande vid polis läro inrättningar bestäms genom förordning. Bestämmelser om detta finns i 23 § (1272/1997) förordningen om polis utbildning, där det sägs att högre högskoleexamen som avläggs utöver polis befälsexamen är den förvaltningsmagisterexamen eller politices magisterexamen som avses i det samarbetsavtal som inrikesministeriet har ingått med Tammerfors universitet och Åbo universitet.

Polischefens tjänsteuppgifter består huvudsakligen av ledaruppgifter. För att tjänsten skall kunna skötas med framgång förutsätts goda färdigheter att leda både verksamheten och personalen. Det föreslås därför att behörighetsvillkoren kompletteras med i praktiken visad ledarförmåga.

I gällande 6 § 2 mom. nämns "lämplig högre högskoleexamen". Finansministeriet har i sina anvisningar utgått från att uttrycket "lämplig högre högskoleexamen" inte bör användas när behörighetsvillkor anges. Det räcker med uttrycket högre högskoleexamen, och frågan om examens lämplighet bör alltid bedömas särskilt i samband med varje enskild utnämning. Det föreslås därför att "lämplig" stryks i 2 mom.

6 a §. *Länsman.* I gällande 2 mom. sägs att behörighetsvillkoren för tjänst som länsman är juris kandidatexamen, erfarenhet av uppgiftsområdet och sådan skicklighet som upp giften kräver. I 1 mom. anges under vilka förutsättningar statsrådet kan besluta att det vid ett häradsämbete inrättas en länsmanstjänst för skötseln av polis- och exekutionsavdelningarnas chefsuppgifter. Länsmannen kan också förordnas att sköta åklagaravdelningens chefsuppgifter.

I likhet med vad som gäller i fråga om polischefernas uppgifter accentueras ledaruppgifterna också i länsmannens uppgifter. För att tjänsten skall kunna skötas med framgång förutsätts goda färdigheter att leda både verksamheten och personalen. Det föreslås därför att också behörighetsvillkoren för tjänst som länsman kompletteras med i praktiken visad ledarförmåga.

Ett behörighetsvillkor för tjänst som länsman är enligt gällande 6 a § 2 mom. också sådan skicklighet som uppgiften kräver. I 125 § 2 mom. grundlagen sägs att de allmänna utnämningsskiltningarna för offentliga tjänster är skicklighet, förmåga och beprövad medborgerlig dygd. Eftersom skicklighet nämns som utnämningsskiltning i grundlagen föreslås att omnämmandet av sådan skicklighet som uppgiften kräver stryks som obehövligt bland behörighetsvillkoren för tjänst som länsman.

8 §. *Samarbete*. Enligt gällande 1 mom. kan ministeriet, efter att ha hört länsstyrelsen, de berörda häradsämbetena och polisinskrivningarna samt områdets kommuner, fatta beslut om bildande av samarbetsområden. Eftersom bildandet av samarbetsområden i högre grad gäller angelägenheter som hänför sig till den operativa ledningen av polisen föreslås att beslutanderätten i fråga om bildandet av samarbetsområden överförs till polisens högsta ledning.

I gällande 2 mom. sägs att genom beslut av länsstyrelsen bestäms de uppgifter som skall skötas i samarbete, chefen för samarbetet samt övriga ledningsförhållanden inom samarbetsområdet. Också till denna del är det mera fråga om operativa ledningsangelägenheter. Det är därför ändamålsenligt att beslutanderätten till denna del överförs till polisens länsledning.

Enligt gällande 3 mom. bestämmer inrikesministeriet de uppgifter som skall skötas i samarbete, chefen för samarbetet och övriga ledningsförhållanden inom samarbetsområdet, om det bildas ett samarbetsområde som omfattar härad som hör till olika län. Också till denna del föreslås att behörigheten överförs från inrikesministeriet till polisens högsta ledning. I 1 § föreslås bli bestämt att polisinskrivningen i Helsingfors härad skall lyda direkt under inrikesministeriet. Det föreslås

därför att 8 § 3 mom. också ändras så att polisens högsta ledning skall bestämma om bildandet av samarbetsområden både när området omfattar härad som hör till olika län och när samarbetsområdet omfattar polisinskrivningen i Helsingfors härad.

9 §. *Centralkriminalpolisen*. Enligt gällande 1 mom. skall centralkriminalpolisen bl.a. utveckla polisens datasystem. Nu föreslås att uppgifter som gäller utveckling och upprätthållande av polisens datasystem överförs från centralkriminalpolisen till Polisens datacentral, som inleder verksamhet som ett separat ämbetsverk. I anslutning till detta föreslås att utvecklingen av polisens datasystem stryks bland centralkriminalpolisens uppgifter. Centralkriminalpolisen fortsätter självfallet att svara för utvecklingen av sina egna datasystem. Sådana är bl.a. DNA-registret, fingeravtrycksregistret och registret för utredning av penningtvätt.

12 §. *Polisyreshögskolan*. I gällande 3 mom. sägs att beträffande annan lämplig högre högskoleexamen och däri ingående studier utöver den polisbefälsexamen som krävs för en polischefstjänst bestäms genom förordning. På motsvarande grunder som i 6 § föreslås att ordet "lämplig" stryks.

12 b §. *Ändringssökande*. I gällande 12 b § bestäms om sökande av ändring i beslut som gäller polisläroanstaltens intagning av studerande, utvärdering av studieprestationer eller tillgodoräknande av studier. I 5 mom. föreskrivs att i länsrättens beslut som gäller antagning av studerande får ändring inte sökas genom besvär. Eftersom länsrätterna har ändrats till förvaltningsdomstolar en motsvarande ändring i 5 mom.

14 §. *Polisens datacentral*. Fram till ingången av 2000 sköttes polisens dataärenden vid inrikesministeriets polisavdelning och vid centralkriminalpolisen. Polisens datacentral bildades genom inrikesministeriets beslut av den 9 december 1999. Centralen bildades av tekniska enheten vid polisavdelningen vid inrikesministeriet och resultatenheten data-tjänst vid centralkriminalpolisen och inledde sin verksamhet vid ingången av 2000. Enligt överenskommelse med centralkriminalpolisen skall datacentralen vare en resultat enhet vid centralkriminalpolisen under en övergångsperiod av högst två år räknat från den 1

januari 2000. Under övergångsperioden av- görs var centralen slutgiltigt skall placeras inom polisens organisation.

Det föreslås att Polisens datacentral bildar ett eget ämbetsverk under inrikesministeriet. I polisförvaltningslagen föreslås en ny 14 § och före den en ny mellanrubrik, "Polisens datacentral". I paragrafen anges uppgifterna för Polisens datacentral. Centralen skall producera de datatekniska tjänster som polisen behöver samt ansvara för de uppgifter som föreskrivits för den i fråga om polisens data- system och register. Polisens datacentral skall också kunna åta sig att sköta andra da- taadministrationsuppgifter inom den offentliga förvaltningen. För närvarande sköter data- centralen bl.a. opereringen av stamnätet inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Upp- giftsbeskrivningen bör möjliggöra detta även i fortsättningen.

16 §. *Närmare bestämmelser.* Enligt be- myndigandet i gällande 2 mom. kan det ge- nom förordning bestämmas att polisnrätt- ningen i Helsingfors härad i vissa ärenden lyder direkt under ministeriet. Ovan föreslås att bestämmelserna ändras så att polisnrätt- ningen i Helsingfors härad i fråga om alla uppgifter skall lyda direkt under inrikesmini- steriet. Det föreslås därför att 2 mom. upp- hävs som obehövt.

1.2. Lagen om polisens personregister

Enligt 5 § 3 mom. lagen om polisens per- sonregister (509/1995) är polisens högsta ledning är registeransvarig för personregister som är avsedda för polisens riksomfattande bruk. Centralkriminalpolisen skall föra regi- stren under tillsyn av polisens högsta led- ning. När Polisens datacentral blir ett eget ämbetsverk överförs de uppgifter som gäller utveckling och förande av datasystemen och registren från centralkriminalpolisen till det nya ämbetsverket. Det föreslås därför att omnämmandet av centralkriminalpolisens uppgift att föra registren stryks i 3 mom.

2. Närmare bestämmelser

Avsikten är att en ändring av polisförvalt- ningsförordningen skall träda i kraft samti- digt som lagändringen. I förordningen före-

slås bestämmelser om bl.a. behörighetsvill- kor för direktören för Polisens datacentral och utnämmande myndighet. Inrikesministe- riet skall utnämna direktören för Polisens da- tacentral i likhet med cheferna för andra en- heter under ministeriet. Polisens datacentral skall utnämna och anställa den övriga perso- nalen vid enheten.

Att polisnrättningen i Helsingfors härad blir ett ämbetsverk som lyder direkt under ministeriet innebär att det också blir nödvän- digt att precisera polisförordningens be- stämmelser så, att polisens länsledning inte längre operativt leder polisnrättningen i Hel- singfors härad.

3. Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att riksdagen har godkänt dem och lagarna har blivit stadfästa. Avsikten är att lagarna skall träda i kraft re- dan den 1 maj 2002.

4. Övergångsbestämmelser

Enligt ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av polisförvaltningslagen överförs personalen från polisens datacentral vid cen- tralkriminalpolisen och personalen vid data- teknikcentralerna under polisens länsled- ningar i länen till Polisens datacentral. Med avvikelse från tjänstemannalagstiftningen skall tjänstemännens samtycke inte behövas för överföringen av tjänsterna. I det skede då personalen vid Polisens datacentral flyttas till Rovaniemi skall överföringen däremot basera sig på tjänstemännens samtycke. I samband med principbeslutet om decentralisering har inrikesministeriet konstaterat att förflyttning till annan ort inte genomförs med tvång utan på basis av personens samtycke. En tjänste- man som vägrar att flytta till centralens nya stationeringsort placeras i sin tjänst i huvud- stadsregionen i en sådan uppgift inom polis- organisationen som motsvarar hans eller hennes yrkesskicklighet.

Statsrådet fattade den 14 maj 1998 ett prin- cipbeslut om ordnande av personalens ställ- ning i situationer där statsförvaltningen ge- nomgår organisationsreformer. De principer

som anges i principbeslutet gäller situationer där statlig verksamhet bolagiseras och ställningen för anställda i tjänste- eller anställningsförhållande i sådana situationer där ämbetsverk dras in och där samma verksamhet fortsätter vid ett annat statligt ämbetsverk.

Principerna i principbeslutet har följts också i samband med inrättandet av Polisens data-central.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av polisförvaltningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i polisförvaltningslagen av den 14 februari 1992 (110/1992) 16 § 2 mom., sådant det lyder i lag 778/1997,
ändras 1 §, 6 § 2 mom. 6 a § 2 mom., 8 §, 9 § 1 mom., 12 § 3 mom. och 12 b § 5 mom.,
 av dessa lagrum 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 156/1996 och i nämnda lag 778/1997, 6 § 2 mom., 12 § 3 mom. och 12 b § 5 mom. sådana de lyder i sistnämnda lag, 6 a § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag 156/1996 samt 8 § sådan den lyder i sistnämnda lag och i lag 778/1997, samt
fogas till lagen en ny 14 § i stället för den 14 § som upphävts genom lag 156/1996 och en ny mellanrubrik före 14 § som följer:

1 §

Polisförvaltningen och polisenheterna

Polisväsendet leds av inrikesministeriet. Regional förvaltningsmyndighet under ministeriet är länsstyrelsen.

Länsstyrelsen underställd lokal förvaltningsmyndighet är polisinsättningen som är en avdelning vid häradsämbetet eller ett fristående ämbetsverk i häradet med undantag av polisinsättningen i Helsingfors härad.

Riksomfattande enheter under ministeriet är centralkriminalpolisen, skyddspolisen och rörliga polisen. Polisyrkeshögskolan, Polis-skolan, Polisens teknikcentral och Polisens datacentral är enheter under ministeriet. Polisinsättningen i Helsingfors härad är lokal förvaltningsmyndighet under ministeriet.

Polisenheter är polisens högsta ledning, polisens länsledning samt de enheter som avses i 2 och 3 mom.

Om polisväsendet i landskapet Åland bestäms särskilt.

6 §

Den lokala polisen

Behörighetsvillkor för tjänsten som hära-

dets polischef är juris kandidatexamen eller utöver polisbefälsexamen en vid universitet avlagd annan högre högskoleexamen samt erfarenhet av uppgiftsområdet och i praktiken visad ledarförmåga.

6 a §

Länsman

Länsstyrelsen utnämner länsmannen. Behörighetsvillkor för tjänsten är juris kandidatexamen, erfarenhet av uppgiftsområdet och i praktiken visad ledarförmåga.

8 §

Samarbete

Polisens högsta ledning kan, efter att ha hört länsstyrelsen, de berörda häradsämbetena och polisinsättningarna samt områdets kommuner, för en ändamålsenlig skötsel av det lokala polisväsendet fatta beslut om bildande av samarbetsområden. I beslutet kan bestämmas att polisinsättningar sköter uppgifter i samarbete eller att en polisinsättning sköter uppgifter även inom ett annat härad.

Polisens länsledning bestämmer de uppgifter som skall skötas i samarbete, chefen för samarbetet samt övriga ledningsförhållanden inom samarbetsområdet.

Vid bildandet av ett samarbetsområde som omfattar härad som hör till olika län eller polisinsättningen i Helsingfors härad bestämmer polisens högsta ledning om bildandet av samarbetsområdet och likaså om de uppgifter som skall skötas i samarbete, chefen för samarbetet och övriga ledningsförhållanden inom samarbetsområdet.

9 §

Centralkriminalpolisen

Centralkriminalpolisen skall bekämpa internationell, organiserad, yrkesmässig, ekonomisk och annan allvarlig brottslighet, utföra undersökningar samt utveckla brottsbekämpningen och brottsundersökningsmetoderna.

12 §

Polisyreshögskolan

Beträffande annan högre högskoleexamen och däri ingående studier utöver den polisbefälsexamen som krävs för en polischefstjänst och beträffande disciplinärt förfarande mot studerande vid polisläroinrättningar bestäms genom förordning av statsrådet.

12 b §

Ändringssökande

I förvaltningsdomstolens beslut som gäller antagning av studerande får ändring inte sökas genom besvär.

Polisens datacentral

14 §

Polisens datacentral

Polisens datacentral skall producera de datatekniska tjänster som polisen behöver samt ansvara för de uppgifter som föreskrivits för polisen i fråga om polisens datasystem och register. Polisens datacentral kan också åta sig att sköta andra dataadministrationsuppgifter inom den offentliga förvaltningen.

Denna lag träder i kraft den 200 .

När denna lag träder i kraft överförs personalen och tjänsterna vid polisens datacentral vid centralkriminalpolisen samt personalen och tjänsterna vid datateknikcentralerna under polisens länsledning i länen till Polisens datacentral som avses i 1 § 3 mom. För överföringen av en tjänst behövs inte tjänstemannens samtycke.

Inrikesministeriet kan besluta om överföring av tjänster till Polisens datacentral redan innan denna lag träder i kraft. Före ikraftträdandet får också vidtas övriga åtgärder som är nödvändiga för att verksamheten vid Polisens datacentral skall kunna inledas när lagen träder i kraft.

2.**Lag****om ändring av 5 § lagen om polisens personregister**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 7 april 1995 om polisens personregister (509/1995) 5 § 3 mom. som föl-
jer:

5 §	för personregister som är avsedda för poli- sens riksomfattande bruk.
<i>Personregister avsedda för polisens riksom- fattande bruk</i>	_____
	Denna lag träder i kraft den 200 .

Polisens högsta ledning är registeransvarig _____

Helsingfors den 14 mars 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Ville Itälä*

1.

Lag**om ändring av polisförvaltningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i polisförvaltningslagen av den 14 februari 1992 (110/1992) 16 § 2 mom., sådant det lyder i lag 778/1997,
ändras 1 §, 6 § 2 mom. 6 a § 2 mom., 8 §, 9 § 1 mom., 12 § 3 mom. och 12 b § 5 mom.,
av dessa lagrum 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 156/1996 och i nämnda lag 778/1997, 6 § 2 mom., 12 § 3 mom. och 12 b § 5 mom. sådana de lyder i sistnämnda lag, 6 a § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag 156/1996 samt 8 § sådan den lyder i sistnämnda lag och i lag 778/1997, samt
fogas till lagen en ny 14 § i stället för den 14 § som upphävts genom lag 156/1996 och en ny mellanrubrik före 14 § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Polisförvaltningen

Polisväsendet leds av det ministerium som anges i reglementet för statsrådet (1522/1995) och som nedan i denna lag kallas ministeriet. Regional förvaltningsmyndighet *för polisen* under ministeriet är länsstyrelsen.

Länsstyrelsen underställd lokal förvaltningsmyndighet *för polisen* är polisinsättningen, som är en avdelning vid häradsämbetet eller ett fristående ämbetsverk i häradet.

Riksomfattande enheter under ministeriet är centralkriminalpolisen, skyddspolisen och rörliga polisen. Polisyrkeshögskolan, Polisskolan och Polisens teknikcentral är enheter under ministeriet.

Föreslagen lydelse

1 §

Polisförvaltningen och polis enheterna

Polisväsendet leds av *inrikesministeriet*. Regional förvaltningsmyndighet under ministeriet är länsstyrelsen.

Länsstyrelsen underställd lokal förvaltningsmyndighet är polisinsättningen som är en avdelning vid häradsämbetet eller ett fristående ämbetsverk i häradet *med undantag av polisinsättningen i Helsingfors härad*.

Riksomfattande enheter under ministeriet är centralkriminalpolisen, skyddspolisen och rörliga polisen. Polisyrkeshögskolan, Polisskolan, Polisens teknikcentral *och Polisens datacentral* är enheter under ministeriet. *Polisinsättningen i Helsingfors härad är lokal förvaltningsmyndighet under ministeriet*.

Polis enheter är polisens högsta ledning, polisens länsledning samt de enheter som avses i 2 och 3 mom.

Om polisväsendet i landskapet Åland stadgas särskilt.

Om polisväsendet i landskapet bestäms särskilt.

6 §

Den lokala polisen

Behörighetsvillkor för tjänsten som häradets polischef är juris kandidatexamen eller utöver polisbefälsexamen en vid universitet avlagd annan *lämplig* högre högskoleexamen samt erfarenhet av uppgiftsområdet.

Behörighetsvillkor för tjänsten som häradets polischef är juris kandidatexamen eller utöver polisbefälsexamen en vid universitet avlagd annan högre högskoleexamen samt erfarenhet av uppgiftsområdet *och i praktiken visad ledarförmåga*.

6 a §

Länsman

Länsstyrelsen utnämner en länsman *som avses i 1 mom.* Behörighetsvillkoren för tjänsten är juris kandidatexamen, erfarenhet av uppgiftsområdet *och sådan skicklighet som uppgiften kräver*.

Länsstyrelsen utnämner länsmannen. Behörighetsvillkor för tjänsten är juris kandidatexamen, erfarenhet av uppgiftsområdet *och i praktiken visad ledarförmåga*.

8 §

Samarbete

Ministeriet kan, efter att ha hört *länsstyrelsen*, de berörda häradssämbetena och polisinsättningarna samt områdets kommuner, för en ändamålsenlig skötsel av det lokala polisväsendet fatta beslut om bildande av samarbetsområden. I beslutet kan bestämmas att polisinsättningar sköter uppgifter i samarbete eller att en polisinsättning sköter uppgifter även inom ett annat härad.

Genom beslut av länsstyrelsen bestäms de uppgifter som skall skötas i samarbete, chefen för samarbetet samt övriga ledningsförhållanden inom samarbetsområdet.

Vid bildandet av ett samarbetsområde som omfattar härad som hör till olika län bestämmer ministeriet också de uppgifter som skall skötas i samarbete, chefen för samarbetet och övriga ledningsförhållanden inom samarbetsområdet.

8 §

Samarbete

Polisens högsta ledning kan, efter att ha hört *länsstyrelsen* de berörda häradssämbetena och polisinsättningarna samt områdets kommuner, för en ändamålsenlig skötsel av det lokala polisväsendet fatta beslut om bildande av samarbetsområden. I beslutet kan bestämmas att polisinsättningar sköter uppgifter i samarbete eller att en polisinsättning sköter uppgifter även inom ett annat härad.

Polisens länsledning bestämmer de uppgifter som skall skötas i samarbete, chefen för samarbetet samt övriga ledningsförhållanden inom samarbetsområdet.

Vid bildandet av ett samarbetsområde som omfattar härad som hör till olika län eller polisinsättningen i Helsingfors härad bestämmer polisens högsta ledning om bildandet av samarbetsområdet och likaså om de uppgifter som skall skötas i samarbete,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

chefen för samarbetet och övriga ledningsförhållanden inom samarbetsområdet.

9 §

Centralkriminalpolisen

Centralkriminalpolisen skall bekämpa internationell, organiserad, yrkesmässig, ekonomisk och annan allvarlig brottslighet, utföra undersökningar samt utveckla brottsbekämpningen, brottsundersökningsmetoderna och polisens datasystem.

9 §

Centralkriminalpolisen

Centralkriminalpolisen skall bekämpa internationell, organiserad, yrkesmässig, ekonomisk och annan allvarlig brottslighet, utföra undersökningar samt utveckla brottsbekämpningen och brottsundersökningsmetoderna.

12 §

Polisyreshögskolan

Beträffande annan *lämplig* högre högskoleexamen och däri ingående studier utöver den polisbefälsexamen som krävs för en polischefstjänst och beträffande disciplinärt förfarande mot studerande vid polisläroinrättningar bestäms genom förordning.

Beträffande annan högre högskoleexamen och däri ingående studier utöver den polisbefälsexamen som krävs för en polischefstjänst och beträffande disciplinärt förfarande mot studerande vid polisläroinrättningar bestäms genom förordning *av statsrådet*.

12 b §

Ändringssökande

I länsrättens beslut som gäller *ovan avsedd* antagning av studerande får ändring inte sökas genom besvär.

I *förvaltningsdomstolens* beslut som gäller antagning av studerande får ändring inte sökas genom besvär.

14 §

(upphävts genom lagen 156/1996)

Polisens datacentral

14 §

Polisens datacentral

Polisens datacentral skall producera de datatekniska tjänster som polisen behöver samt ansvara för de uppgifter som föreskrivits för polisen i fråga om polisens datasystem.

stem och register.

16 §

Närmare stadganden och bestämmelser

Genom förordning kan bestämmas att polisrättningen i Helsingfors härad i vissa ärenden lyder direkt under ministeriet.

(2 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 200 .

När denna lag träder i kraft överförs personalen och tjänsterna vid polisens datacentral vid centralkriminalpolisen samt personalen och tjänsterna vid datateknikcentralerna under polisens länsledning i länen samt tjänsterna till Polisens datacentral som avses i 1 § 3 mom. För överföringen av en tjänst behövs inte tjänstemannens samtycke.

Inrikesministeriet kan besluta om överföring av tjänster till Polisens datacentral redan innan denna lag träder i kraft. Före ikraftträdandet får också vidtas övriga åtgärder som är nödvändiga för att verksamheten vid Polisens datacentral skall kunna inledas när lagen träder i kraft.

2.**Lag****om ändring av 5 § lagen om polisens personregister**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 7 april 1995 om polisens personregister (509/1995) 5 § 3 mom. som föl-
jer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Personregister avsedda för polisens riksomfattande bruk

Polisens högsta ledning är registeransva-
rig för personregister som är avsedda för
polisens riksomfattande bruk. *Centralkri-
minalpolisen skall föra registren under till-
syn av polisens högsta ledning.*

Polisens högsta ledning är registeransva-
rig för personregister som är avsedda för
polisens riksomfattande bruk.

Denna lag träder i kraft den 200 .